

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE
Glasi Slovencev v Argentini

Leto LXXXIII | 15. marec 2024 - Buenos Aires, Argentina | Št. 3

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

OTROŠKA KOLONIJA V CORDOBI

Zopet smo se po novem letu v Slovenski hiši dobili otroci in voditelji, da bi odpotovali proti ljubi Córdoba. Hitro smo naložili vse kovčke na avtobus, se pripravili Jezusu za srečno pot in bogato doživetje ter podarili poljubček mami in atiku. Nato pa je avtobus odpeljal.

Ob zgodnjih urah smo se zbudili in zagledali hribe in jeze, ki jih v Buenos Airesu ni. Peljali smo se že po Cordobi!! Ko smo prispeli do Hanželičevega doma, nas je že čakal zajtrk. Pomaknili smo se v sobe in razdelili po skupinah. Letos smo fantje spali v duhovniški hiši, dekleta pa v glavni hiši.

Ko so bile sobe končno urejene smo se ponovno zbrali, da bi dobili letošnje kape in se sprehodili okrog Hanželičevine. Dež nas je pregnal v dvorano a k sreči je bilo nevihte hitro konec in smo lahko igrali nogomet in odbojko. Po tekmovalju smo se ohladili v bazenu. Ob popoldanskih urah smo se malo sprehodili in šli do San Estebana, najbližjega naselja. Po končani večerji so otroci predstavili imena sob. Letos je bilo polno zanimivih imen! Predno smo skupaj zmolili večerno molitev in šli spat smo imeli tudi nakaj časa za prvo nočno igro.

Drugi dan je pa bil poln dejavnosti. Najprej

smo zgodaj zajtrkovali in se odpravili proti Cristo Redentor. Ko smo začeli pot proti Kristusu smo molili križev pot in pri vsaki postaji premišljevali o Njegovem trpljenju. Lepo je bilo videti, kako so se mali sami javili, da bi naprej molili in brali ob postajah.

Po Kristusu smo se napotili proti parku Los Cocos, kjer smo se po skupinah razdelili. Letos, smo imeli med nami kar štiri pravljerna bitja: Volkodlake, Povodne može, Škrate in Ljubljanske zmaje. Takoj smo se spustili v labirint in tekmovali, katera skupina pride prva do cilja. Še mi voditelji smo se pridružili in tekli po labirintu, marsikdaj tudi spodrsnili in padli. Po zabavnem labirintu smo si ogledali čebelarški in zgodovinski muzej, ki je v parku. Ob vrnitvi nas je čakalo okusno kosilo. Nato smo se ohladili v bazenu in po skupinah izdelali zastave. Na vrsti je bil tudi prvi klic domov. Čudno je bilo videti, kako so se otroci sprehajali po parku ter mami in očku pripovedovali o dogodivščinah. Luna je naznanila uro za nočno igro, ki smo jo vsi nestrno čakali.

Na vrsto je prišel tretji dan. Krasen, čudovit! Obiskali smo park Vida Mana Edén. Celó jutro smo plezali po stenah in drevju, se spuščali po ziplinah, igrali nogomet in košarko in se učili, kako uporabljati lok in puščice. Streljali smo s tako močjo, da smo celo eno puščico prelomili. Popoldne je prišla na vrsto misijonska tombola. Otroci so se zabavali in nestrno čakali na razglas števil! Denar, ki smo ga nabrali smo darovali sestri Kristini Grilj, ki že leta deluje v El Dorado, v provinci Misiones...

Četrty dan pa nas je pripeljal do El Zapato, kjer smo si ogledali kamen v obliki čevlja in v daljavi, jez. Ob vohu v park smo se hitro vrstili in čakali ob toboganu, da bi se lahko spustili. Vzeli smo vreče za krompir, hitro stekli po stopnicah gor in se z vrha spustili. Enkrat, dvakrat, in še in še. Še voditelji smo se malo zabavali in tekmovali med nami in z otroki. Ko smo pa zapustili El Zapato smo se ustavili še v Capilla del Monte. Tam smo si privoščili prav ledeni sladoled, nakupili alfajorje in spominčke za družino. Po kosilu so otroci končali z izdelkom rožnega venca. Bilo je res vroče, zato smo se vsi veselili kopanja v bazenu. Po malici smo imeli generalko za žive jaslice, saj je bil sveti večer. Ob petju

božičnih pesmi in molitvi rožnega venca smo pokadili vse prostore in počastili Jezusa.

Peti dan pa je bil poseben! Zgodaj, prav zgodaj zjutraj smo se zbudili, dobro zajtrkovali in se odpravili proti Mastilu. Pot je bila dolga, ampak uspelo nam je priti do vrha v približno eni uri! Vsaj tako so trdili otroci, ki so na ročni uri imeli kronometer in so celo hojo štopali čas. Na vrhu smo pa voditelji z vodo na glavi in s pasom po zadnjici krstili otroke, ki so bili letos prvič na Mastilu. Vzeli smo si čas, da smo si ogledali naravo, pojedli sendvič, popili pomarančni sok in se medtem veselo pogovarjali. Pohod navzdol smo naredili tudi v eni uri. Lačni in utrujeni smo se vrnili, kosili in se malo spočili. Po počitku nas je čakal bazen. Sledilo je tradicionalno iskanje zaklada. Otroci so leteli vsepovsod, iskali namige še po stenah in okrog cerkve. Čeprav so bili nekateri namigi malo težji, so vseeno vsi prišli do zaklada in se veselo posladkali.

Zadnjo noč smo pripravili kres in ob njem večerjali in se smejali. Vsaka skupina se je predstavila s kratkim prizorom. Ker je bil zadnji večer, smo tudi imeli zadnjo nočno igro, "Randomska svetilka".

V nedeljo smo malo polegli in se nato odpravili k maši. Sodelovali smo s petjem, branjem in ministriranjem. Duhovnik je tudi blagoslovil naše rožne vence in nam želel srečno vrnitev. Ob koncu maše smo se vsi skupaj slikali. Še mladi duhovnik se nam je

pridružil! Seveda smo tudi letos obiskali grob dr. Hanželiča. Ob grobu smo zmolili in se mu zahvalili, da je preskrbel dom za oddih, daleč iz Buenos Airesa, za vse Slovence, katerega smo lahko tudi letos uživali po tolikem času. Med prostim časom je vsak izbral igro, nogomet ali med dvema ognjema. Nato pa je prišla na vrsto najbolj pričakovana igra kolonije: Captura a la Bandera. To je igra, katera se gre ne samo za točke, ampak predvsem za čast in slavo skupine. Štirikrat smo se igrali in vsaka igra je imela prav različni rezultat. Po končani igri pa je prišel najbolj nezaželen trenutek: pokažje kovčkov. Voditelji smo takoj začeli poslušati vprašanja: A si videl moje nogavice? Kdo je vzel moj copat? Gate sem izgubil!! Kovčki so bili spokani, sobe urejene. Predno smo odšli smo se še zadnjič skupaj slikali pod borovci in se poslovili od vseh, ki so nam kuhali, kelnarili in pomagali.

V ponedeljek so mami in ateki nestrno čakali v Slovenski hiši. Skupaj smo se zadnjič združili v krog, zmolili jutranjo molitev in zapeli skupno pesem.

Letošnjo ekipo voditeljev so sestavljali prof. Miriam Mehle Javoršek, Nevenka Grohar, Natalija Javoršek, Erika Čeč, Tomi Javoršek in Aleks Zupanc. Brez dvoma je bila letošnja Slovenska otroška kolonija za nas čudovito doživetje.

Aleks Zupanc

PRVI KORAKI V LETU 2024 | *Mladina Našega doma*

OBČNI ZBOR

V soboto, 12. decembra 2023, smo se člani mladine Našega doma zbrali v kleti na našem letnem občnem zboru, katerega smo pričeli z molitvijo. Nato je blagajnik, Gabi Ravnik, prebral blagajniško poročilo. Sledila sta mu tajnika, Meči Amalfi ter Aleks Zupanc, s njunim poročilom, ki je vključil zabavne diapozitive.

Zahvalimo se za pridno delo mladinskemu odboru 2023, ki mu ni manjkalo dobre volje pri trdem delu.

Mladina je nadaljevala naprej z volitvami, kjer je sprejela nove predstavnike. Odbor je sestavljen na sledeči način:

Predsednika: Pavli Malovrh ter Jana Urbančič

Podpredsednika: Pale Kržišnik ter Lucijana Trpin

Tajniki: Luka Ravnik, Paula Urbančič ter Mikaela Malovrh

Blagajnik: Igor Zupanc

Gospodarji: Matija Zupanc, Bojan Erjavec, Meči Amalfi ter Cecilija Pavšer

Športni referenti: Valentin Zupanc, Damijan Malovrh, Katja Zupanc ter Jana Altini

Kulturni referenti: Luka Trpin, Aleks Zupanc, Danilo Bonino ter Leila Erjavec

Verska referenta: Matej Urbančič ter Milena Zupanc

Delegati: Niko Oblak, Ivan Urbančič ter Cintija Magister

Omrežja: Tatijana Erjavec

Občni zbor se je zaključil z zahvalo vsem navzočim, ki so se udeležili občnega zbora, molitvijo in s prosto zabavo.

Z optimizmom je Mladina Našega doma začela leto 2024.

MLADINSKI PUST

Z optimizmom je mladina Našega doma začela leto 2024. Meseca januarja se je novi

odbor dogovoril, da bi organiziral mladinski pust pod tematiko filma "Shrek" v ponedeljek 12. februarja na Naši domačiji.

Na dan pusta smo se vsi potrudili, da bi prostor izgledal kot v filmu. Medtem so pa gospodarji pri žaru poskrbeli, da je bilo kosilo pravočasno pripravljeno: bondiola al disco, veggio meni ter brezglutenska hrana.

Ob 11. uri je večina mladih prispela na Našo domačijo z avtobusom. Čeprav deževno vreme ni pomagalo, se je mladina skozi ves dan udeležila tekmovanj, namiznih iger ter zabave v bazenu.

Proti večeru smo pripravili plesišče in se navdušeno veselili ob glasbi. Lepo nam je bilo!

SPREJEM ČLANOV

Marca meseca pa smo se zopet zbrali z namenom, da v našo veliko družino vključimo nove članice. Letos smo sprejeli **Tati Lovšin**, **Vicky Etcheverry**, **Kati Oblak** ter **Anne Sophie Indihar**.

Zabavali smo se med iskanjem zaklada po vsem San Justu. Imeli smo res imeniten čas, čeprav nam je bilo hudo vroče. Sledila je igra »povej z mimiko«. Tudi enkratna igra!

Mladina je večerjala pizzo ter imela prosti čas, da je poklepetala in se malo bolje spoznala. Nato smo novim članicam podelili uradno diplomo.

Naši mladi še naprej radi delajo in gledajo naprej v bodoči rod. To so prvi koraki v letu 2024, čaka jih še veliko!

Mladina Našega doma

PUST PO TA STAREM v Carapachayu

V nedeljo, 11. februarja, na pustno nedeljo, je bilo zopet veselo v našem domu. Tradicionalni pust po ta starem privlači vedno več ljudi, imeli smo celo nekaj prijateljev iz Slovenije, ki so pravzaprav slučajno izvedeli za našo veselico. Tudi z drugih domov so nas obiskali in tega smo bili zelo veseli.

Harmonikaš in showman Albert Daisen je znal privabiti ljudi k plesu in je tudi sam ugotovil, da je bilo res enkratno, sproščeno in zabavno.

Imeli smo stojnice kjer smo nudili tradicionalne čevapčiče, kranjske klobase, kisló zelje, hamburgerje, okusne krofe, štrudelj, in še marsikaj. Lahko si predstavljate, da brez piva ni veselice, zato smo ga imeli na pretek, tako kot druge pijače.

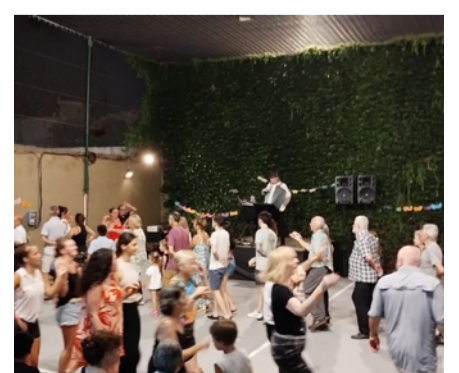
Nekateri so se opogumili in se našemili; vreme je pa tudi pripomoglo, da smo uživali vsi: tisti, ki smo delali in tisti, ki so se prišli zabavati.

Bilo je lepo organizirano in smo zelo zadovoljni, saj je bilo res uspešno.

Ker manjka dobra dva meseca do naše 64. obletnice bomo že kmalu začeli s pripravami in organizacijo, da se bomo zopet lušno imeli.

Lepo vse pozdravljamo!

Carapachayska družina

POROČILO O PODPORI DUŠNIM PASTIRJEM

V novembru, decembru, januarju in februarju so bile darovane naslednje vsote:

	NOVEMBER	DECEMBER	JANUAR	FEBRUAR
Carapachay:	13.000,00 \$	10.000,00 \$		10.000,00 \$
Pristava:	51.270,00 \$	32.330,00 \$	30.000,00 \$	45.460,00 \$
Slomškov dom:	56.000,00 \$	63.000,00 \$	69.000,00 \$	50.450,00 \$
San Justo:	34.900,00 \$	61.000,00 \$	37.000,00 \$	27.310,00 \$
N.N. Slomškov dom:	37.000,00 \$	6.000,00 \$	6.500,00 \$	7.000,00 \$
N.N. Caparapachay:	7.000,00 \$	9.000,00 \$	7.000,00 \$	10.000,00 \$
		70.000,00 \$	10.000,00 \$	

Skupno je bilo dohodkov: \$ 784.960,00

Stroškov v teh mesecih za kuhinjo in hrano je bilo: \$ 728,650,00

Podoben obračun bomo objavili v začetku meseca maja.

S hvaležnostjo in molitvijo vas pozdravljamo.

Vaši dušni pastirji

OkrOgle OBLETNICE | *Tonček Pangerc (1925-1954)*

Tine Debeljak / Requiem za Tončka Pangerc, pokopanega v gori Paine

*Requiem aeternam dona ei, Domine!
Daj Tončku Pangercu Mir v gori Paine!
Z očmi ubitimi iz ledov teme
zre v Tvoje Tajne.*

*V cvetju snegov, v kristalnih bleskih kože
ljubimec netrohljivi gore Paine
spi večno mlad: je pil Triglavske rože
leke bajne?*

*Z Bleda v Alpe ...v Ande... s Katedrale
na Valentina... s Špika v goro Paine
kot orel je pripenjal gnezda v skale
neprestajne,*

*iskal v njih stenah slavo Domovini,
ime slovensko nesel v goro Paine,
z ljubeznijo gladeč v slednji pečini
sled rodne krajine,*

*plezoč skoz špranje v stolpe ledovite,
čez prage in previse gore Paine
v metež snegov; da piše ime v granite
ji neomajne,*

*v deviški vrh! - O, vklesal si ga s plazom
gromov ledenih v srce gore Paine!
Ta hip špik CERRO TONČEK s Tvojim
obrazom v zvezde sijajne*

*se vzpel nad pad je Tvoje zadnje pleže:
triglavski orel - kondor v gori Paine -
s perutjo padlo Alpe z Andi zveze
ljubezni trajne...*

*Requiem aeternam dona ei, Domine!
Daj Tončku Pangercu Mir v gori Paine!
Naj v Tajne Tvoje z vrhov sončnih zre!*

Dr. Vojko Arko – Prijatelju Tončku Pangercu v spomin

Vojko Arko, planinec, pisatelj, učitelj, pobudnik in gonilna sila andinizma med Slovenci v Argentini, ustanovni član Slovenskega planinskega društva v Bariločah, je s Tončkom prehodil mnogo bariloških gora. Tako je spomine na Tončka objavil v Svobodni Sloveniji:

Kako svetlo je blestelo jezero pod steno in kako zvonko so peli klini! V toplem decembrskem dopoldnevu sva preplezala osrednji zid Lopezove stene in le še navpično skalovje zadnje kupole se je bočilo nad nama.

Tonček mi je ponudil prednost in za kako dolžino sem plezal prvi. Pa sem naglo odnehal: "Pojdi ti, bolj gotov si."

Štiri leta so pretekla, odkar sva bila prvič na Lopezu. Pred štirimi leti sva tudi začela šariti po Lopezovi steni, načela problem, ki sva ga zdaj reševala. Iz skromnega ljubitelja gora je v tem zrastle bariloški vodnik in eden najboljših plezalcev vse republike. Seznam njegovih vzponov se je večal z neverjetno naglico, vrhovi, stolpi in stene so se vrstili v vrtočavi brzini. Nihče ni bil tolikokrat na Tronadorju ali na ca-

Člani odprave na Paine-Chile leta 1954. Z desne: B. Lantschner, H. Schmoll, H. Kaltschmidt in Tonček Pangerc

tedralskem Torre, Nihče v Bariločah ni opravil v tako kratkem razdobju toliko gorskih pohodov kot on. Zdelo se je, da se mu mudi kot da bi slutil, da mu preostaja le še malo časa. Ko sem ga zdaj v zidovih kupole opazoval, kako spretno in mirno je premagoval dokaj težko navpično steno, sem ga na tihem občudoval.

Prvenstvena smer v steni Lopezu je bila njegova poslednja pot v gorah, okrog Bariloč, v tistih gorah, ki so mu postale domače kot Julijci, pod katerimi se je rodil, ki jih je v letih po vojni prehodil in čez katere je l. 1947 odšel v svobodo. V dobi vojnih pretresov, v onem težkem letu 1945 mu je usoda prizanesla, šteje se med redke vrnjene domobrance, ki so se rešili iz rdeče morije. Kot mladoletnika so ga komunisti zaprli v Št. Vidu in ga pozneje spustili.

Decembra l. 1949 je prvič prišel v Bariloče. Tu je našel nekaj, kar ga je takoj priklenilo. Vzljubil je divjo lepoto južnih jezer in neukročeno samotnost patagonske Kordiljere. Več let je potoval med Buenos Airesom in Bariločami, dokler ni slednjič za stalno ostal na obalah Nahuel Huapija, tistega velikega jezera, ki je tako malo podobno njegovemu rojstnemu Bledu. Na planinskih turah so mu večinoma drugovalili "bratje" iz slovenske plezalske skupine. Dosti je hodil z menoj in nekaj smeri sta napravila z Ivanom Arnškom. Toda največ prvenstvenih in najtežjih vzponov je izvršil z Dinkom Bertoncijem. Začetki slovenskega andinizma so nerazdružljivo zvezani z navezo Dinko-Tonček in tudi kasneje sta se oba plezalca našla, kadar je bilo treba streti kak posebno trd oreh. Omenim le njegove najpomembnejše ture: l. 1951 je kot novinec v plezanju preplezal sam in brez plezalne opreme catedralski Torre. Prav tako sam je l. 1952 v enem dnevu opravil vse tri Tronadorjeve vrhove. Ponovil je vzpon s Čilenskega na Glavni vrh, ki že petnajst let ni bil ponovljen. Z Dinkotom ima prvenstveni smeri v severni steni Punte Lihra in v južni steni Filo Norte (Lopez). Onadva sta tudi napravila prvi poskus na Slovenskem stolpu. Z Arnškom sta plezala Punta Refugio (Lago Jacob), z njim sta tudi načela Lopezovo severno steno, ki jo je potem končal z menoj. S Šilerjem je osvojil Torre Frey v pogorju Tres Picos. Njegov sloves v gorniških krogih je naglo rastel, tako ga je Club Andino z Dinkom vred uvrstil v uspelo odpravo na Sv. Valentina in slednjič v odpravo na Paine. Skupno s šefom ekspedicije Herbertom Schmollom je našel prezgodnjo smrt v bližini Mageljanovega preliva, v senci strahotnih sten zahodnega Paine, kjer mu je pacifiški vihar pel poslednjo pesem.

Za nas, ki delimo Tončkovo ljubezen do gora, ostane njegov spomin svetel in jasen. Ande so nam ga vzele — in vendar še vedno živi in bo živel med nami. — Tonček — bariloški gorniki Te ne bomo nikdar pozabili!

Pripravil: Jože Jan

Viri: Svobodna Slovenija, Zbornik Svobodne Slovenije

¿DÓNDE PUEDO APRENDER ESLOVENO?

Querés aprender esloveno en 2024? Aquí te ofrecemos información sobre cursos disponibles:

"ABC Balantičeva šola" en San Justo

Curso de esloveno

Abierta la inscripción hasta:

15 de marzo

Contacto:

Whatsapp: (15) 6716-1146

Mail: irenapogljajen@hotmail.com

Comienzo de clases: 13 de abril

¿DÓNDE? Naš dom (Hipólito Yrigoyen 2756, San Justo)

¿CUÁNDO? Sábados de 9:30 a 12 hs.

Curso de esloveno ABC | Centro esloveno de Carapachay

INICIO:

Grupo I: miércoles 20 de marzo de 2024, de 18 a 20 horas

Grupo II: martes 19 de marzo de 2024, de 14 a 16 horas

Informes e inscripción:

Sra. Ani Klemen Boltežar

(11) 3026-0968

Slovenski dom Carapachay

Cecilia Grierson 3867 – Carapachay

Curso de esloveno 2024 | Slomškov dom

Curso de esloveno para adultos

Sábados de 8:30 a 10:30 am

Inscripción y comienzo de clases: 23/03/2024

Slomškov dom

Castelli 28, Ramos Mejía

Pristava | Esloveno para todos

Todos los sábados

NIVEL MEDIO (Adultos): 9 hs.

Monika Češarek Kenda

NIVEL SUPERIOR (Adultos): 11 hs.

Andreja Šeme Mele

ADOLESCENTES (entre 12 y 20 años):

11 hs. - Monika Češarek Kenda

Comienzo de clases: sábado 6 de abril

Inscripción: Monika (1530425585)

Andreja (1545595143)

LECTORADOS DE IDIOMA ESLOVENO EN UNIVERSIDADES ARGENTINAS

Los lectorados están organizados con el apoyo profesional del Centro de idioma esloveno como lengua extranjera de la Facultad de Filosofía, Universidad de Ljubljana, con la finalidad de promover el idioma y la cultura eslovena.

Buenos Aires

Universidad de Buenos Aires

Facultad de Filosofía y Letras

Secretaría de Extensión

Contacto:

Tjaša Lorbek: tjasa.lorbek@ff.uni-lj.si

Requisitos: <https://www.bairesesloveno.com/inscripcion>

Puán 480

AR-1406 Capital Federal, Buenos Aires

La Plata

Universidad Nacional de La Plata

Facultad de Humanidades y Ciencias de la Educación

Secretaría de Extensión Universitaria

Contacto: Tjaša Lorbek

tjasa.lorbek@ff.uni-lj.si

Información:

<https://www.bairesesloveno.com>

Calle 51 entre 124 y 125

AR-1925 Ensenada, Buenos Aires

PREJELI SMO V OBJAVO:

JANKO BARLÈ (1869 – 1941) | *Po skladateljevi 150-letnici rojstva (2019)*

NAMESTO UVODA

(Slovenski rimskokatoliški) Duhovnik, publicist, zgodovinar, etnograf, etnolog (glasbeni) pisec, etnobotanik in glasbenik (enciklopedist) Janko Barlè je bil rojen 12. marca 1869 na »društvu,« v nekdanji župnijski stavbi in v Barlètovem času učiteljski hiši v vasi in župniji Budanje pri Vipavi (na Notranjskem oz. v Julijski Krajini/Furlaniji Julijska Krajina): oče Ivan je bil učitelj, mati pa Ivana (roj. St/e/rniša), oba Gorenjca. Budanje ležijo ob vznožju gore Kovk nad cesto Ajdovščina-Vipava in pod cesto Ajdovščina-Col v najbolj vetrovnem delu Zgornje Vipavske doline. Komaj trileten (1872) se je z očetom in materjo (s katero sta imela vsega kar deset otrok: šest sinov in štiri hčere: Janko, Gustav, Alojz, Danko, Slavko, Videk, Matilda, Pavlina, Marica in Linca) preselil v Podzemelj (v Beli krajini). Svojega pravega otroštva v Budanjah res (še) ni imel. Janko je bil rojen v nekdanji učiteljski hiši, na nekdanji hišni številki 12, kasneje je stanoval na številki 74 (Budanje), ki je danes ni več, saj je od nje ostala le še ena (okrašena) stena, zid; vse skupaj je priključeno k sosednji hiši: Budanje 79. Tedaj je bila cerkvena last (ž. c. sv. Nikolaja /vse od 1899/, Budanje pri Vipavi). V Podzemelju se je preselila cela družina zaradi očetovega učiteljskega poklica in zdaj še nadučitelja, ravnatelja šole. Razumljivo je, da sta starša tako številne družine z vsega desetimi otroki imela kar precej skrbi, da sta jih preživela, vzgojila in jih postavila na lastne noge. S šolskim delom in prihodki od lastnega vrta je tako oče pokrival potrebe številne družine. Še kasneje, ko je bil Janko že duhovnik, je družini pomagal tudi on (še posebej Tilki, ki je bila nenehno bolehalna).

Oče Ivan Barlè, nadučitelj, se je potem še selil. »[...] Ker je bila njegova družina (očeta Ivana in matere Ivane) zelo številna in muzikalična, si je ustvaril pevski zbor kar iz svoje družine same. Žena Ivana iz Toplic je bila od mladosti cerkvena pevka. Ko jo je (Ivan) učil peti, jo je zaprosil za roko. Še potem v visoki starosti (npr. 84 let) je imela lep glas, a tudi izvrsten spomin. ... V Podzemelju, torej v cerkvi, je soproga Ivana pela sopran, hčerka Pavlina alt, hčerka Matilda tenor, sin Janko ali pa oče pa bas. Bilo je to res nekaj idealnega, ko je oče s člani svoje družine na koru poveljeval čast božjo! [...]«

OD OTROŠTVA IN RANE MLADOSTI DO DUHOVNIŠKE SLUŽBE

V Podzemelju naj bi Janko Barlè vstopil tudi v šolo (15. oktobra 1878), torej ko mu je bilo devet let. Iz spričevala o končanem prvem razredu OŠ (v Podzemelju) so razvidne naslednje ocene: nrvnost (pd), branje (pd), številjenje (pd), pisanje (pd), petje (pd), telesna vadba (dobro). Niti ne tako dobro ali celo pričakovano, glede na to, da je bil Janko le učitelj, celo nadučitelj (ravnatelj) sin. Kljub temu pa je še kot osnovnošolec v Podzemelju v Beli krajini slovenskemu jezikoslovcu in zbiralcu slovenskih ljudskih pesmi dr. Karlu Štreklju (1859-1912) poslal ljudske pesmi (ŠZ IV. a, 7), povedko in tri uganke (ŠZ 7/27; 9/146. 156.8). Objavljal je tudi v Dolenjskih novicah (1886, 1888, 1891, 1892, 1914), Vrtcu (1887-1894) Angel/j/čku (1889, 1900-1903, 1905-1906) idr.

V Podzemelju na Kolpi/Kupi v vasi pri Gradcu je Barlè spoznal sosednje Hrvatke in pričel z osnovnim šolanjem (ljudska šola), ki ga je nadaljeval v (nemški nižji) Gimnaziji v Novem mestu (1879-1884).

Budanje (Vipava)

Portret Janka Barlèta

Nato je odšel v Karlovec (1884-1886). Tam se je srečal s Slovincem Franom Serafinom Vilharjem Kalskim: »Ko sem (...) prišel na karlovoško gimnazijo in potem ob Slovencih profesorjih Steklasi, Lipežu in Vambergerja našel Vilharjevega sina Franja Serafina, ki je tedaj tam na gimnaziji in realki učil petje, sem nanj prenesel vso ljubezen in spoštovanje, ki sem ga gojil do njegovega očeta. To spoštovanje se je še povečalo ko sem zagledal prvi zvezek njegovih skladb, obsežno izdajo z različnimi vsebinami in bogato opremo, kakršne dotlej še ni bilo niti na hrvaškem niti na slovenskem glasbenem področju. Vem, da sem se razveselil vsakega petka popoldne posebej, ko sem odhajal v Gimnazijo na uro petja, kjer nas je Vilhar poučeval. Ob drugih hrvaških pesmih so iz naših dijaških grl zvenele hrvaške pesmi pa tudi razne Vilharjeve.«

Višjo gimnazijo (1886-1888) in bogoslovje (1888-1892) je Barlè končal v Zagrebu. Poleti 1886 (koncem avgusta, ko je bil sprejet v zagrebško semenišče) je zbolel za abdominalnim tifusom in se ni pozdravil vse do konca decembra. Med šolanjem se je tudi glasbeno izraževal. Najprej pri očetu, ki je bil tudi organist, v Novem mestu pa pri frančiškaniu patru Hugolinu Sattnerju. Frančiškani so bili tudi prvi, ki so mu v Novem mestu vcepili ljubezen do lepe književnosti (o. Ladislav in o. Florentin) in glasbe (o. H. Sattner). 5. in 6. razred gimnazije je nadaljeval v Karlovcu pri F. S. Vilharju Kalskem. 7. in 8. gimnazijski razred (1886-1888) je Barlè nadaljeval in zaključil z maturo v Nadškofijskem liceju v Zagrebu kot njihov gojenec. V bogoslovje je stopil tudi na prigovarjanje župnika v Podzemelju. Na tamkajšnjem bogoslovnem/glasbenem društvu Vijenac se je učil igranja violine. Še več: postal je (redni) član tega glasbenega društva. V Zagrebu je bil tudi član Zbora duhovne mladine zagrebške. V Zagrebu je v letih 1888-1892 študiral bogoslovje, postal pa je tudi gojenec njihovega Nadškofijskega bogoslovnega semenišča. 1891 je prvič kot bogoslovec potoval v Prago in se tam še bolj navdušil nad vsem lepim, nad »zlato Prago« (cerkve, Narodni divadlo, galerije in razstave, izleti, Vltava, ...). Novo mašo je pel 26. julija 1892 v zagrebški katedrali. Nanjo je prišlo bližnje in daljne sorodstvo, učitelji in duhovniki iz Novega mesta in Podzemlja, kot pa se je spominjal njegov oče, »[...] so peli iz Cecilije preproste pa lepe pesmi, ki so se jih dobro naučili skupno z orglami. Kaka dva ali tri komade za moški zbor brez orgel. Pel pa bo tudi Danček, Konrad in Novakov Jože, ki je dober basist. Kasneje so se jim pridružili še Gregorač, Bartelj in Šetina. Tako se je pripravljala veliki dan nove maše. Svečanost je uspela prekrasno. V korespondenci (ki je ostala v lasti dr. Kamila Dočkala v Zagrebu; op. avt., FK!) se je ohranilo pet brzojavk: iz Ljubljane, Vipave, Požege in Obermühla (današnja Avstrija) [...].« mlado mašo pa je pel (še enkrat) 13. avgusta (1892) v domačem Podzemelju. Dokler je bil mlad, je rad pel (bas). Med številnimi strokovnimi in privatnimi prijatelji je bil mdr. tudi sloviti hrvaški in mednarodno afirmirani violinist Zlatko Baloković.

Slava je minila in mladi duhovnik je moral v svet, na delo, kamor ga je gnala dolžnost. Njegovo prvo duhovniško službeno mesto je bilo kaplansko v Garešnici (pri Bjelovarju na Hrvaškem; 1892-1893). Tu

si je lepo uredil sobico in se takoj predal svojemu pastoralnemu delu. Takoj pa je posebno skrb namenil cerkvenemu petju. Ljudstvo je sam učil lepega skupinskega petja in že kmalu dosegel lepe rezultate. S temi se je pohvalil tudi na Češko. Ker je potreboval violino, a svoje ni imel, je zaprosil očeta v Podzemelj in ta mu je poslal eno svojih starih citar. Zanimal se je tudi za harmonij in zanj poprosil za nasvet učitelja Bohumila Červenka na Češkem. Ta mu je svetoval naj ne kupuje starega, temveč nov inštrument. Denar zanj mu je posodil oče Ivan. Červenka mu je uredil nakup harmonija Jana Tučka iz Kutne Hore in mu zraven poslal še lep kup cerkvenih skladb za orgle in petje. Prav tako je že tam, v Garešnici, začel (ali samo nadaljeval?) z zbiranjem ljudskih pesmi in si v svoje notese skrbno beležil pevce in pevke, ki so mu določene pesmi odpeli. Imel je dar za skoraj vsako vejo umetnosti (in znanosti). V Garešnici ni bil dolgo, saj ga je že 18. avgusta 1893 poklical zagrebški škof Janko Pavlešić. Od septembra tega leta je bil najprej pomočnik veroučitelja za osnovne šole v Zagrebu; mdr. (1895-1905) tudi v Zavodu za gluhoneme.

Že 1893 je Barlè stopil v nadškofijsko pisarno v Zagrebu: najprej kot katehet, nadškofijski notar in arhivar. Kot katehet je najprej služboval v zavodu za gluhoneme otroke. V nadškofijski pisarni je od leta 1911 deloval kot aktuar-beležnik Duhovnega stola in nadškofov tajnik, od 1913 do 1938 pa vodja nadškofijske pisarne-tajnik (ravnatelj) zagrebške Nadškofije: 1904 prebendar, 1911 tajnik nadškofa, od 1916 kanonik zagrebške stolnice, ravnatelj nadškofijske tiskarne in predsednik Cecilijanskega društva za hrvaške škofije. Tu je ostal blizu polnih 50 let. V cerkveni hierarhiji se je nenehno vzpenjal. Poleg tega se je vzpenjal še na zunaj cerkvenih področjih, v civilnih (z)družbah in društvih. Bil je še podpredsednik Hrvatskog zemaljskog glazbenog zavoda in odbornik tamkajšnje Filharmonične družbe. Ukvarjal se je z leposlovjem, cerkveno zgodovino, zgodovino zdravstva, etnografijo in z zgodovinskim glasbo. Beletristični dosežki so rezultat njegove kulture in življenja, še najbolj resnična pa mu je oznaka ljubezni do narave, povezane z rodoljubjem, slovenskim in hrvaškim.

Za svoje dolgoletno, bogato in uspešno delo na kar več področjih hkrati, je prejel kar nekaj nagrad, priznanj, častnih imenovanj idr.: nekaj let je bil osebni tajnik nadškofa dr. Antuna Bauerja (1856-1937; 1911 →), ravnatelj Nadškofijskega duhovnega stola (1912-1940), svetnik poročevalec NDS-a (1913), kanonik Prvostolnega zagrebškega kapitlja (1916-1941). Stanoval je v Zagrebu v hiši kanonikov na Kaptolu št. 1. Mdr. je bil tudi arhidiakon dubički, tajnik sinode (1925), član Družbe »Braća hrvatskog zmaja« (1905-1940), častni predsednik Kola hrvatske književnosti, predsednik društva Dobrotvor, predsednik HKD Sv. Jeronima, dopisni član Trgovske industrijske komore, dopisni član JAZU (1922-1941), član Hrvatske bogoslovske akademije (1922-1923), član zagrebškega Društva človeštva. Od neposrednih nagrad, odlikovanj in priznanj naj izpostavimo vsaj: častni predsednik NDS-a (1910), 1939 je bil počaščen z naslovom apostolskega prabeležnika. V to ga je ustoličil nadškof Alojzije Stepinac 3. avgusta 1939 v svoji zasebni kapeli. Dvoje najvišjih cerkvenih priznanj pa je Barlè prejel od

Franciškanska gimnazija v Novem mestu v 17. stoletju

papeža Benedikta XV.: Cameriere d' onore in abito pao-nazzo (1914), papež Pij XII. pa ga je imenoval za apostolskega protonotarja (1939).

Umrl je v Zagrebu, 18. februarja 1941 od skleroze na svojem dvoru kanonikov. Pokopan je na tamkajšnjem osrednjem mestnem pokopališču Mirogoj v skupni kanoniški grobnici.

BARLÈTOVO (GLASBENO) DELO

Barlè je s pisanjem začel že zelo zgodaj, že kot srednješolec. V svojih začetnih in zgodnjih delih je bil tesno povezan s slovensko kulturno sfero. Prva leta je v slovenskih listih redno poročal o hrvaških in srbskih knjižnih novostih in v letih 1897-1899 objavil tudi par krajših črtic, najprej v slovenskem jeziku in v hrvaščini (pesmi, črtice, potopisne beležke in spomini na posamične književnike in njihova dela). Bil je tudi dopisnik mesečnika za književnost, umetnost in prosveto Slovana (1887) ter osrednjega literarnega časopisa-mesečnika za leposlovje, književnost in kritiko (Ljubljanski) Zvon Tu so bile objavljene prve Barlètove razprave iz glasbene zgodovine, muzikološke priloge in pogledi na sodobno glasbeno življenje (1891, 1892) pa še v Slovenskih večernicah (1890-1892), v vodilnem časniku političnega katolicizma Slovenec (črtice in prevodi iz češčine in ruščine; 1891-1895, 1898, 1901-1914) in še v časopisih Koledar družbe sv. Mohorja (1893-1902), Danica koledar (1900-1937), Lovec (1921-1923), Jutro (1929), Obitelj (1929-1930, 1935-1936) in Krijes (1931-1932). Rezultate je objavljaval v periodiki Zgodovinski zbornik (1892). V prvem strokovnem časopisu za zgodovino Izvestijah Muzejskega društva za Kranjsko (1883-1899, 1901, 1905, 1908) je objavil vrsto zgodovinskih člankov, v slovenskem literarnem mesečniku Dom in svet (1892, 1888-1910, 1914), Letopisu Matice slovenske (1889, 1893), Domoljubu (1894, 1906), Slovenskem gospodarju (1911) in Ljudski mladini Slovenije (1889-1893) pa še vrsto narodopisnih prispevkov. Barlètove glasbene razprave so bile objavljene še v Pjevačkom vjesniku (1909), Agrarmer Tagbaltt/Zagrebški dnevnik (1913), Narodnih novinah (1913, 1914), Novinah (1915), Novi Evropi (1922) idr. Od 1895 je pretežno pisal v hrvaške liste, posebno članke iz hrvaške cerkvene zgodovine, o splošni in kulturni zgodovini, zlasti še o zdravstvu. To mu je omogočalo dolgoletno delo v Nadškofijskem arhivu in dostop do arhiva zagrebškega kapitlja. To so bila spoznanja in gradivo o zgodovini in preteklosti Zagreba, Turapolja, Slavonije, Zagrebške škofije, hrvaških pavlincev, frančiškanov in jezuitov in tudi drugih zgodovinskih tem. Objavljal je v Katoličkom listu (1894, 1919), Obzoru (1896, 1912, 1915), Prosvjeti (Zagreb; 1897-1907, 1909-1910), Carnioli (1911, 1915), Bogoslovski smotri (1913, 1930), Nastavnom vjesniku (1921, 1921), Narodni starini (1923, 1930, 1933), Narodni politiki (1927-1929), Hrvatski straži 1929, 1930, 1936), Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor (1933), Pohodu (1934-1935), Jugoslovenskom istorijskom časopisu (1935), Alma mater Croatica (1937), Građi za povijest književnosti hrvatske (1938), Vjestniku Hrvatskog arheološkog društva (1905-1914), Viencu (1897, 1902, 1913) Vjestniku kraljevog Hrvatskog slavnog dalmatinskog zemaljskog arhiva, Vitezoviću idr. Priloge iz zgodovine zdravstva je izdal v Liječničkom vjesniku (1901-1912, 1931), Farmaceutskom vjesniku (1907-1909, 1912), Glasu apotekarstva (1923-1924), Prijatelju narave (1924) idr., veliko tudi za Društvo sv. Jeronima, ki mu je bil na začetku tudi tajnik in nato urednik njihovih knjig. Samostojno je izdal knjigi Slike i uspomene sa sela (1900) in Volajsko jezero (1910).

Nekatere svoje članke je podpisoval s šiframi in psevdonimi: -e, -e-, B., -r-, Janko Podgorec in Janko Komar. Bil je še urednik Književnega društva Sv. Jeronima, med letoma 1913 in 1940 pa še časopis Sv. Cecilija. Ta je postal vodilna glasbena revija pri nas, v kateri je Barlè objavil največji del svojih muzikoloških razprav in v skladu z razumevanjem hrvaških Cecilijancev dvignil preučevanje in oživljanje konti-

PREJELI SMO V OBJAVO:

JANKO BARLÈ (1869 – 1941) | *Po skladateljevi 150-letnici rojstva (2019)*

Karlovec

nuitete hrvaške glasbene ustvarjalnosti in pogled v glasbeno kulturo preteklih treh stoletij.

L. 1921 je postal dopisni član (JAZU) HAZU. Nadalje je bil še član Društva hrvaških književnikov. Pomembna so njegova glasbena prizadevanja, saj velja Barlè za reformatorja hrvaške cerkvene glasbe. Raziskoval je tudi starejšo slovensko in hrvaško glasbo ter o tem napisal in objavil številne razprave, npr. o latinskih in hrvaških pesmih Nikole Krajačiča (1915), o Antonu Foersterju in Ipavcih (1909), Pavlinsko pesmarico (1917). Kot (glasbeni) zgodovinar je raziskoval starejšo hrvaško in slovensko cerkveno zgodovino in glasbo in objavil številne razprave; mdr. o zborniku latinskih in hrvaških cerkvenih pesmi v treh izdajah (Cithara octochorda) idr. Čeprav je (stalno) živel in deloval v Zagrebu, se je redno vračal v Slovenijo, vsaj tja v Belo krajino, od Podzemlja pa vse do Novega mesta, kjer je ostal tudi ves njegov rod. Do konca je bil v stiku z nekaterimi svojimi brati in sestrami.

NARODOPISNO DELO

Barlètovo narodopisno delo je pomembno za poznavanje Bele krajine ter za etnobotanične in leksikološke raziskave. V Belo krajino je iz Zagreba pogosto prihajal in tam zbiral ljudsko izročilo. Zapisal je kar precej pesmi, ki jih je objavil Karel Štrekelj v svoji zbirki Slovenske narodne pesmi. Leta 1889 je objavil razpravo o ženitovanjskih šegah v Beli krajini, leta 1893 pa o belokranjskih pisanicah.

Zagotovo je največje Barlètovo delo s področja narodpisja razbrati iz omenjene Štrekljeve zbirke, kjer je od tam objavljenih 8.686 del kar 230 Barlètovih. Barlè je za štiri knjige prispeval številne (ljudske) pesmi iz Bele krajine-Podzemlja, z Gorenjske in Novega mesta, tu pa so še cerkvene, vojaške idr. pesmi. V tem naboru lahko ugotovimo, da skoraj ni Štrekljevega vsebinskega poglobljaja, kjer Barlè ne bi bil prisoten. Prispeval je pripovedne pesmi, zaljubljene pesmi, poskočnice, pesmi za posebne prilike, kolednice in božične pesmi, kolednice za sv. Tri kralje, kresne in ladarske pesmi, ivanjske pesmi, pesmi, ki se pojo h kresu, pesmi, ki se pojo od kresa grede, pesmi, ko se obhajajo vinogradi, pesmi, ko se obhaja polje, kresne pesmi, ki se pojejo pred hišami, obredne drobtine, pustne šege, zagovori, svatovske pesmi, pivske pesmi in pesmi v veseli družbi, zdravice in pobožne pesmi, obsmrtnice, narekanja za umrli, pesmi o Bogu, sv. Trojici, sv. Duhu, Jezusu, Mariji in za razne praznike, pesmi romarske, pesmi vojaške in take, ki se nanašajo na novejšo zgodovinske osebe in dogodke, pesmi o raznih stanovih nevojaških in o njih delu, otroške pesmi, pesmi o samskem in zakonskem stanu, šalji-ve in zabavljive pesmi idr.

Zagreb

Neposredno povezavo med »našim« Štrekljem in Barlètom vidimo v tem, da je prvi - Štrekelj posvetil svojo zbirko hrvaškemu jezikoslovcu jugoslovanske vokacije, prvaku v slovanski filologiji, Vatroslavu Jagiću (1838-1923). Opozoril pa je tudi na ljudsko pesem in glasbo ogrskih Hrvatov, saj je Barlè še posebej podpiral gradiščansko hrvaške učence, njegov prijatelj pa je bil tudi pisatelj Martin Borenič.

UREDNIK REVIE SV. CECILIJA

Barlè je bil dolga leta (1914-1941), tako rekoč najdlje od vseh dosedanjih urednikov, urednik osrednje hrvaške cerkvene glasbene revije Sv. Cecilija, hkrati pa še predsednik hrvaškega Cecilijanskega društva. Hrvaško Cecilijansko društvo je bilo ustanovljeno leta 1877 in takoj pričelo izdajati svoj najstarejši (hrvaški) časopis za liturgično glasbo Sv. Cecilija. Na Sv. Cecilijo se je Barlè s članki osredotočil že leta 1907 pa vse tja do 1940. V svojem celotnem (glasbenem) delovanju je nasploh najpomembnejše prav njegovo delo urednika Sv. Cecilije. Gre za revijo za duhovno oz. cerkveno glasbo z glasbenimi (notnimi) prilogami. Sv. Cecilija je bila prav v času njegovega urednikovanja in zaradi njegovega osebnega in izrednega odnosa do številnih sodelavcev, povzdignjena na raven vodilne glasbene revije ne le na Hrvaškem, temveč na celotnem takratnem južnoslovanskem prostoru, na področju nekdanje Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. V Sv. Ceciliji je Barlè objavil največji del svojih muzikoloških razprav. V hrvaški cerkveni pesmi je bil zagotovo prvak in eden najbolj zaslužnih za njen obstoj in razvoj.

Glasbene vsebine njegovih tekstov (od najstarejšega prikaza Kuhačeve monografije o Lisinskem iz 1888 pa do zadnjega – nekrolog Martinu Boreniču iz 1939) se dotikajo enakopravno tako slovenske kot hrvaške glasbe. Takoj po prevzemu uredništva Sv. Cecilije je Barlè najprej objavil svoji dve najbolj značilni študiji: Cerkevno petje o. Nikole Krajačiča (1915) in Pavlinska pesmarica (1916-1917), ki ju odlikuje temeljitost in znanstvena akribija. Zato ju lahko sprejemamo tudi kot samosvoj most med zgodnjimi tovrstnimi Kuhačevimi zgodnjimi deli in tistimi kasnejšimi, npr. hrvaškega muzikologa Dragana Plamenca (1895-1983). Obseg Barlètovih člankov variira od kratkega zapisa (beležke) do obsežnega referata oz. razprave, kot sta to npr. O drugi izdaji Citharae octochordae in Pavlinska pesmarica. Tudi vsebine so različne. Med njimi tako najdemo:

- kratke vesti kot rezultate spremljanja domačega in tujega (strokovnega) tiska,
- dokumente o glasbi in glasbenikih s krajšimi ali daljšimi komentarji,
- biografske članke o (hrvaških, slovenskih, srbskih in tujih) glasbenikih,
- jubilejne in nekrološke prikaze uglednih glasbenikov,
- tematiko Cecilijanskega društva, katerega dolgoletni predsednik je bil sam,
- obsežne muzikološke ali še bolj natančno: muzikološko-etnomuzikološke komparativne razprave, študije,
- kombinacijo vseh navedenih vrst.

V teh prispevkih je zaobjeto gradivo z danes klasičiranimi področji, kot so to npr.:

- glasbena zgodovina (npr. pismo V. Lisinskega, pozornost na talent J. Štolcerja Slavenskega in spremljanje njegovega dela do 1928),
- muzikologija (povezana z etnomuzikologijo),
- glasbena publicistika.

 Zasluge Hrvaškega cecilijanskega društva, Sv. Cecilije in njenega urednika Barlèta so se še najbolj odražale v hrvaški zborovski cerkveni glasbi. To se je v času med vojnami oz. prav v času urednikovanja Barlèta pokazalo v nastanku več novih (pevskih) zborov in njihovih dosežkov. V vseh teh primerih je šlo za visoko umetniško reproduktivno raven. V tem pogledu so hrvaški Cecilijanci na čelu s predsednikom Barlètom in časopisom Sv. Cecilija, s pet z Barlètom na čelu, tokrat kot urednikom, kar

Janko Barlè ima največ zaslug za hrvaško glasbo, saj je tam, v Zagrebu (1914-1941), 27 let urejal še dandanes izhajajočo glasbeno revijo Sv. Cecilija (naslovnica ene od njih)

najbolj združili svoje moči in dosegli že omenjene uspehe v tedanjem razvoju cerkvenega zborovskega petja na Hrvaškem.

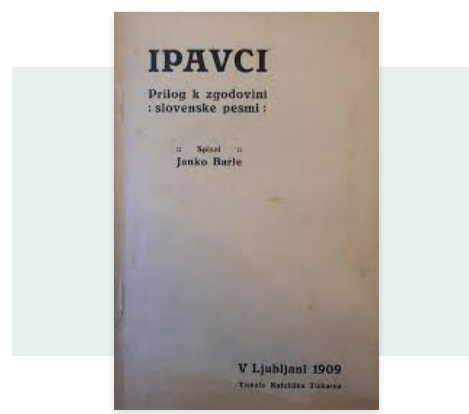
Ker je tudi Sv. Cecilija izhajala z notno prilogo, se je njeno uredništvo l. 1936 pohvalilo,

kako so v času 30 let izhajanja objavili 416 izvornih del in 105 harmonizacij. Kljub navedbam avtorjev-skladateljev objavljenih skladb, med njimi niso ne objavljeni in ne navedeni nekateri najbolj uveljavljeni hrvaški skladatelji in njihova dela: Blagoje Bersa (1873-1934), Josip Hatze (1879-1959), Vjekoslav Rosenberg Ružić (1870-1954), Antun Dobronić (1888-1955), Ivan Matetić Ronjgov (1880-1955), Božidar Širola (1889-1956) idr. To priča, da se je morda Sv. Cecilija (z urednikom J. Barlètom) veliko bolj (po)trudila z izborom avtorjev in njihovih naslovov v besedilnem delu revije, a na glasbenem delu (notne priloge) se je zadovoljila z majhnimi, komaj kaj znanimi avtorji-skladatelji, večino z amaterji. Navkljub temu pa je le urednik Barlè sam najbolj zaslužen tako za dobre kot tudi za manj dobre strani izhajanja Sv. Cecilije, saj jo je sam urejal brez (uredniškega) odbora. Če že drugega ne, je uspel vsaj z njenim ponovnim izhajanjem ter s številom naročnikov, avtorjev s članki in financami. To mu je uspelo vseh 27 let urejanja (1914-1941).

... IN DRUGO ...

Osrednje in pionirsko delo, za katero je več desetletij na terenu in po virih zbiral gradivo, je zbirka slovenskega izrazja za rastline. V abecedno urejenem imeniku, objavljenem v Zborniku za narodni život in običaje Južnih Slavena in samostojnem delu Prinosi slovenskim nazivima bilja (1937), je zbral nad 600 imen in jih primerjal s tistimi iz drugih virov, skupaj okrog 3.000 imen. Njegovo gradivo je natančno lokalizirano, ob imenih rastlin je zapisana njihova raba, pogosto tudi z njimi povezane pripovedi, vraže in recepti. Omenjena zbirka je dragocena z imenoslovnega, etnobotaničnega in etnomedicinskega vidika.

V svojem delu Prinosi slovenskim nazivima bilja je Barlè iz številnih virov zbral slovenska rastlinska imena, pri tem pa navedel tudi vire oz. kraje, od koder so bila. V njegovi (delni) zapuščini se najdejo notesi, izvirno Barlètovo rokopisno gradivo, med vloženi suhimi rožami (cvetovi in listi herbarijsko ohranjeni) pa tudi zapisi pesmi in notnih fragmentov.

Barlètovi Ipavci-naslovnica (Ljubljana, 1909)

NAMESTO ZAKLJUČKA

Tekom dela in celotnega (glasbenega) opusa se je Barlè razvil v izvrstnega muzikologa, etnomuzikologa in glasbenega zgodovinarja. Njegovo delo s teh področij zajema ok. 130 del, bibliografskih enot, objavljenih največ v Sv. Ceciliji. Tu je še 12 knjig, monografij. Že njegova bibliografija daje slutiti, da gre za izjemnega tvorca različnih avtorskih strokovnih področij. Napisal je 236 zgodovinskih del (cerkvena zgodovina: 79 v slovenščini in 17 v hrvaščini; medicinska zgodovina 13 del; glasbena zgodovina 127 del), poleg tega pa še šest

književnih del (monografije) in enajst knjižnih ponatisov iz časopisov. Tu je še cela vrsta uredniških del, največ seveda spet v Sv. Ceciliji (1914-1941).

Barlè spada v slovensko kulturno sfero predvsem po svojem začetnem, zgodnjem delu. Kasneje pa je svoje zanimanje in raziskovanje posvetil hrvaškim kulturnim problemom, čeprav ni na svojo rodno Slovenijo nikoli pozabil. V njej je imel veliko prijateljev in iz leta v leto je prihajal k njim na obiske. S svojim življenjem in vsestranskim delovanjem je bil Barlè čvrsto vtkan v hrvaško splošno in glasbeno kulturo. S tem, da je objavljala svoja dela v hrvaških in slovenskih publikacijah, je na najboljši možni način utrjeval (z)veze in povezoval Hrvate in Slovence. S tem je potrjeval spoznanja o lastni nacionalni in kulturni pripadnosti. Barlèta si lastijo tako Hrvatje kot Slovenci, in to z vso pravico, saj je obema narodoma zapustil bogate plodove svojega srca in uma. Slovenija mu je dala življenje, Hrvaška pa polje dela in večno počivališče.

Kot duhovnik svojega časa in prostora je razvil najrazličnejšo dejavnost, mdr. je bil član kar 27 (civilnih) kulturnih društev. Poleg tega je zapustil trajen spomenik (hrvaški) medicinski stroki, saj je prejel naziv »oče hrvaške 'medikohistorije.« Podobno je bilo Barlètovo zanimanje za botaniko in nasploh za naravo. Posebno ljubezen do rastlin je nasledil še od očeta. S svojim sistematičnim (botaničnim) delom je še sam postal pravi botanični strokovnjak. Z lastnimi herbariji je ravnal zavestno in znanstveno. Vsaki shranjeni rastlini je na njihove hrbtni strani v herbarijih pripisoval njihova imena v latinskem, nemškem in hrvaškem jeziku. Svojo bogato zbirko herbarijev je zapustil Nadškofijski klasični gimnaziji na Šalati v Zagrebu.

Barlè je živel za svoj poziv, poklic in več »ljubezniki« hkrati: za znanost in umetnost. Kulturni in znanstveni (so)delavci ter prijatelji so ga spoštovali. S celotnim delom, posebno še z glasbenim delovanjem, je bil tako Barlè neponovljiv in enkratni. Pomembno je zlasti njegovo izpopolnjevanje »belih lis« v tedanji hrvaški glasbeni historiografiji, zato je njegovo delo lahko spodbuda tistim, ki se že ali se še bodo ukvarjali z glasbenim pisanjem. Poleg tega pa še posebej velja za reformatorja hrvaškega cerkvenega petja. Za Sv. Cecilijo bi nasploh lahko zaključili, da je Barlètovo življenjsko delo, saj je prav z največjim številom vseh svojih člankov, objavljenih tam in z urejanjem le-te, sam vpisal svoje ime na prve strani zgodovine hrvaške glasbe.

Hrvaški pesnik Dragutin M. Domjanić (1875-1933) je Barlètu še za časa življenja odpel prigodno pesem. V spomin na 150. letnico njegovega rojstva je Katoliška bogoslovna fakulteta Univerze v Zagrebu 26. oktobra 2019 organizirala mednarodni znanstveni simpozij, Primorci pa so mu 8. decembra istega leta postavili spominsko ploščo na edini ostalini njegove nekdanje rojstne hiše v Budanjah.

Dr. Franc Križnar

Spominska plošča J. Barlètu v Budanjah (2019), foto, Nadja Pregelc

KOLEDAR

16. marca ob 10.00
Sv. maša ob začetku osnovnih šol

16. marca
Začetek pouka SSTRMB

23. marca
Začetek pouka slovenskih osnovnih šol

24. marca
Cvetna nedelja

28. marca
Veliki četrtek

29. marca
Veliki petek

30. marca
Velika sobota

31. marca
Velikonočna nedelja
Sv. maša po slovenskih domovih

7. aprila
Misijonska tombola v Slomškovem domu

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

ŽENE IN MOŽJE

Mesec marec nam je prinesel dva posebna praznika – dan žena in dan mučenikov. Oba praznika sta povezana, saj z njima slavimo oba spola.

8. marec – dan žena, je priložnost, da se poklonimo vsem izjemnim ženskam v našem življenju: mame, babice, žene, dekleta – vse so zaslužne za veliko dobroto in ljubezen, ki jo delijo.

In zakaj sploh praznujemo 8. marca? Na ta dan leta 1908 je 15 tisoč pogumnih žensk na ulicah New Yorka zahtevalo boljše pogoje dela. Njihov slogan se je glasil »Kruh in vrtnice«. Kruh je simboliziral ekonomsko varnost, vrtnice pa boljšo kvaliteto življenja. Dva dni po dnevu žena pa moški praznujemo dan mučenikov. Ta dan moški prejmemo v dar suhe slive, trnje in klobaso kot znak pozornosti svojih dragih.

Praznik 40 mučenikov ima krščanske korenine in je spomin na dogodek v času vladavine rimskega cesarja Licinija, ki je preganjal kristjane. Z odlomkom je vojakom na svojem

območju ukazal, naj se krščanstvu takoj odrečejo, sicer bodo kaznovani s smrtjo. 40 rimskih vojakov se leta 320 ni hotelo odreči svoji veri, zato so jih gole vrgli v leden ribnik. Ob robniku so postavili kopel s toplo vodo kot zadnjo priložnost za tiste, ki bi si premislili. Premislil si je zgolj eden, ki pa je nato umrl zaradi temperaturnega šoka. Ostalim vojakom se je pridružil še eden od stražarjev, zato je število mučencev ostalo 40. Torej, dragi bralci, naj bo mesec marec poln smeha, ljubezni in tudi malce zgodovine. In pregovorov, ki nam o ženah in možeh kar nekaj povedo:

• Če vzgajaš moža, vzgajaš njega. Če vzgajaš ženo, vzgajaš celo družino. (arabski pregovor)

• Vrednost zlata se preizkuša z ognjem, vrednost žene z zlatom, vrednost moža pa z ženo. (slovaški pregovor)

• Mož brez žene – konj brez sedla. (vietnamski pregovor)

• Ženska brez moškega – neorano polje. (ruski pregovor)

• Kdor ima dobro ženo, ne potrebuje nebes. Kdor ima slabo ženo, ne potrebuje pekla. (bolgarski pregovor)

• Pokaži mi ženo in povem ti, kakšen je njen mož. (španski pregovor)

• Moški je kot reka, a ženska kot jezero. (kurdski pregovor)

• Razum ženske je v njeni lepoti, lepota moškega je v njegovem razumu. (arabski pregovor)

• Žena in mož sta kot jedilni pribor: vedno morata biti par. (vietnamski pregovor)

• S slabo žensko moški hitreje stari. (turški pregovor)

• Moški delajo hiše, ženske delajo domove. (angleški pregovor)

• Moški ustvarjajo imetje, ženske ga varujejo. (španski pregovor)

Izbral: Jože Jan

OSEBNE NOVICE

† SMRT

V ponedeljek, 11. marca, nas je po dolgi bolezni zapustila in šla po večno plačilo **ANČKA BAJDA por. PODRŽAJ**.
Naj počiva v miru!

EKSPERIMENT

Spoštovani rojaki, Slovenci v Argentini, Univerza v Novi Gorici iz Slovenije izvaja raziskavo na temo "Slovenščina slovenskih izseljencev" za doktorsko nalogo. Ker z vami delimo čut za odgovornost do slovenske besede, vas vlijudno vabimo k sodelovanju v spletni anketi JERA, ki preverja razumevanje stavkov v slovenščini. Izpolnjevanje ankete je preko računalnika in ne preko mobilnega telefona, traja pa približno 20 minut.

Vaše sodelovanje je dragocen prispevek k naši raziskavi.

Povezava na anketo: **TUKAJ**

»Minil je dan trpljenja, aleluja!
Prišel je dan vstajenja, aleluja!«

ANČKA BAJDA por. PODRŽAJ
3.7.36 - 11.3.24

Z globoko žalostjo sporočamo, da v ponedeljek, 11. marca, nas je po dolgi bolezni zapustila in šla po večno plačilo, nekdanja predsednica Zveze Slovenskih Mater in Žena - San Martin.

Naj Vsemogočni Bog ji bogato poplača vse delo in trud v prid našega doma in zveze. Domačim in prijateljem izrekamo iskreno sožalje.

V hvaležnosti za dar življenja se jo spomnimo v molitvi.

Zveza Slovenskih Mater in Žena
Slovenski dom San Martin

OTROŠKA
folklorna skupina

PRAV LEPO VABLJENI VSI OTROCI OD 1. DO 8. RAZREDA VSEH SLOVENSkih ŠOL

- Ob sobotah od 13.30 do 14.30 ure
- Na Pristavi
- Pod vodstvom Prof: Juan Sequeria

TE PRIČAKUJEMO!
LEPO SE BOMO IMELI!

PRIJAVI SE:
11 4191-9059 (SAŠI) / 11 6960-4129 (MAIDA)

Prošnja za pomoč pri iskanju oseb

Veleposlaništvo RS v Buenos Airesu išče podatke o spodaj navedeni osebi:
POLES Kristina (v roj. listu Katerina), rojena dne 18. 7. 1911 v Skadanščini, hči Marije in Franca Polesa, z naslovom prebivališča Buenos Aires, Argentina.

Veleposlaništvo prosi, da se navedene osebe ali njihovi sorodniki javijo na e-pošto veleposlaništva:

sloembassy.buenoaires@gov.si

Svobodno Slovenijo podpirajo

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Grupo HZ

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

BAJDA s.r.l.